

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Pentecoste. XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. XVIII. De Pentecoste.

I. Gavant. pag. 101. col. 1. num. 3. - - *Ad horam Tertiam dicitur Hymnus: Veni Creator &c.* De hac Dominica Pentecostes eruditè agit Gavantus etiam *tom. 1. part. 4. tit. 11. à num. 22.* & nos eidem nonnulla adjecimus, quæ spectant tum ad eruditionem sacram, tum ad explicationem Rubricarum, ad Missas horum dierum spectantium; nunc sermonem vertimus ad Rubricas Breviarii tantùm expendendas, quæ præscribunt, hac die, & per totam hanc Octavam ad horam Tertiam cantandum esse Hymnum *Veni Creator Spiritus*; quia hora Tertia super Apostolos Paraclitus descendit. Castaldus in nostro Ceremoniali *lib. 3. cap. 24. num. 14.* præscribit, talem Hymnum cantandum esse sollemniter; unde in nostra Congregatione mos est, ut in hac Dominica, & duobus sequentibus diebus intonetur talis Hymnus à Celebrante Amictu, Alba, Stola, & Pluviali indutus. Hanc majorem sollemnitate in decantando hoc Hymno, & tota hora Tertia, insinuat Gavantus, cum dicit, convenire hac die, ut Hymno longiori, & proprio Festi Paraclitum Spiritum invocemus, & ad nos invitemus. Quapropter decet etiam, quòd, uti monet Bauldry, decantetur tota hora Tertia, accensis omnibus cereis Altaris, ad eamque omnes Clerici de Ecclesia adsint.

Præfatus Celebrans stans, non verò genuflexus, ut mox diximus, debet intonare prædictum Hymnum, idque colligitur ex Ceremoniali Episcoporum *lib. 2. cap. 1.* ubi dicitur, quòd si fuerint Hymni *Veni Creator Spiritus*, aut *Ave Maris Stella*, dum Episcopus Hymnum intonat, omnes genuflectunt, & statim ipse quoque Episcopus in suo genuflexorio, si adest, genuflectit; sin minus, super aliquo pulvino; cum ergo Ce-

remonialem non doceat, à genuflexo jam Episcopo Hymnos, quos diximus, intonari; signum est, quòd ab Episcopo stante inchoantur; quia tamen intonatis à se Hymnis, statim ipse quoque genuflectere debet. De hoc Ritu tractat etiam satis eruditè noster Franciscus Magius in suo opere *de Officio, & Choro, opusculo 1. disquisit. 35.* ubi affert auctoritates aliquorum Ceremonialium, hunc eundem Ritus præscribentium, præsertim verò Ceremonialis Clericorum Regularium S. Pauli, in cujus *lib. 1. cap. 10. §. De Hebdomadario* hæc habentur - - Hymnum *Veni Creator Spiritus*, & *Ave Maris Stella* ipse stans enunciabit, & primis illis verbis pronuntiatis, genuflectet - - Hoc idem præscribitur in Ceremoniali Clericorum Minorum *part. 1. cap. 12.* & in illo Minor. Conventual. S. Francisci, necnon Minorum Observantium. Sebastianus verò Fantonius in Ceremoniali PP. Carmelitarum à se elucubrato *lib. 1. Rub. 52. num. 3.* hanc regulam generalem tradit: *Notandum est, quòd in omnibus supradictis, cum aliquis solus quidquam incipit, vel canit, in suo loco, inter alios stans incipiet, vel canet: cum verò duo simul aliquid canunt, vel incipiunt, in medio inter alios stantes; illud dicunt, vel incipiunt.* Idem quoque præscribitur in Ceremoniali Canonico-regularium S. Salvatoris *cap. 6.* ubi hæc habentur: *Cantores, vel alii Canonici, quando in Choro aliquem cantum incipiunt, semper vestis vultibus ad Altare, capitibus detectis, stare debent.* Rationem hujus Ritus, quem omnes profectò observant, assignat Victorinus Totinius in Ceremoniali PP. Camaldulensium *lib. 1. cap. 14. num. 9.* dicendo: *Ut intonatio majestatem præferat majorem, recto Sacerdote manente in intonando, & ideo magis visibiliter, magisque audibiliter, & alacrius,*

ad

ad ipsiusque vocem illico genuflectentibus aliis, præter Ministrum, qui librum substineret; hic enim juxta Ceremoniale Episcoporum cap. 11. non genuflectit, nisi aliquando ob commoditatem leg. n. 15.

Hinc tamen Communi sententiæ adversari videtur auctoritas Romani Pontificalis præscribentis hanc genuflexionem, vel ipsimet Episcopo celebranti in *Titulo de Benedictione, & Consecratione Virginitatis*, ubi sic ait: *Quibus finitis, surgunt omnes, & dicitur Hymnus Veni Creator Spiritus, &c. Pontifex cum Mitra ante Altare genuflexo incipiente, & Choro illum prosequente.* Idem pariter præscribitur in *Tit. de Ordinatione Presbyteri*, ubi hæc habentur: *Tunc Pontifex sine Mitra ante Altare conversus flexis genibus, incipit alta voce schola prosequente Hymnum: Veni Creator Spiritus, &c.* Denique in *Tit. de Consecratione electi in Episcopum* statuitur, quod *Consecrator, flexis genibus ad Altare, incipit, cæteris prosequentibus Hymnum, Veni Creator Spiritus, &c.* Verum quamvis hujusmodi Pontificalis Romani dispositiones contrariæ videantur nostræ, & Communi sententiæ, nihilominus adhuc ab ea non est recedendum, quia pro hac non solum stat communis praxis, verum etiam Ceremoniale Papale, *lib. enim 2. Sect. 2. Cap. 11. de Vigilia Pentecostes* hæc ait. *Consuevit etiam Pontifex Hymnum Vesperarum, videlicet Veni Creator Spiritus, in sede solii stans, delecto Capite, inchoare: deinde descendere ad Faldistorium, ubi postquam genuflectit, & non prius Cantores prosequuntur Hymnum. Finito primo versu surgit Pontifex, & assumpta Mitra redit ad Faldistorium.* Favet etiam nostræ sententiæ auctoritas Ceremonialis Episcoporum supra à nobis allegata, & à nobis explicata, quam interpretationem admittit etiam Paris de Crassis, qui *lib. 2. Cap. 10. de Ceremoniis Cardinalium, & Episcoporum* hæc tradit: *sine Mitra (Celebrans) versus ad Altare ipsum Hymnum intonat; deinde sic stat usque ad finem Hymni; & si Hymnus erit, Ave Maris Stella, sive Veni*

Creator Spiritus, tunc postquam in eodem loco Celebrans inonavit, ibidem genuflectit sine Mitra. Ex quibus omnibus fit, quod non obstante Pontificalis Romani dispositione in dictis Casibus ab eodem adductis, nos in nostro debemus servare communem ritum, & praxim absque ulla hæsitacione. Posset etiam dici, Pontificalis Romani dispositionem versari circa intonationem quasi privatam præfati Hymni, non requirentem illam vocis elationem, & majestatem, quæ requiritur in ejusdem Hymni intonatione, de qua nos loquimur, & de cujus ritu reddit rationem Totinius mox laudatus, nimirum, *ut intonatio maj statem præferat majorem, &c.* Concludendum denique est, quod dispositio Pontificalis Romani debet servari pro illis functionibus ibi præscriptis; illa vero Ceremonialis Episcoporum servari debet in reliquis sacris functionibus, quæ ad præfatum Pontificale non attinent, nec inter se, circumspectis actionibus, repugnant.

Dum Celebrans stando intonat præfatum Hymnum, reliquos omnes de Choro genuflectere debere, præter Ceroferarios, & assistentes ipsimet Celebranti, si adsint, certum est apud omnes; dubium tamen aliud oboritur, quandonam Celebrans, & reliqui de Choro surgere debeant? Noster Gavantus *Sect. X. Cap. 1. n. 4.* & *Ordinarium Carthusiense Cap. 14. num. 46. & 49.* quamvis cum aliis ad initium Hymni genuflexionem præscribant, de surrectione nullum verbum faciunt, Castaldus tamen in Ceremoniali nostræ Congregationis *lib. 2. cap. 21.* præscribit, ut omnes surgant post primum Versum. *Genuflectit, inquit, sisque permanent omnes, donec compleatur totus primus Versus, quo completo, surgentibus omnibus, ipse quoque Celebrans surgit.* Idem præscribit Paris de Crassis his verbis: *Quo primo Versu finito, surgit (Celebrans) surgentibus omnibus.* Ita pariter Fantonius in Ceremoniali Carmelitarum post *Primum Versum Hymni Ave Maris Stella, & post Primum Versum Hymni Veni*

Crea-

Creator Spiritus; statuit, ut omnes exsurgant; sed quomodo post primum Hymni Versum exsurgat Celebrans, si nondum ex eodem Castaldo, Paride de Crassis, & Fantonio genuflectit? Ita inquit optime Franciscus Magius lib. supracit. disquisit. 36. n. 222. sed hujusce difficultatis solutionem pariter ibidem affert, dicendo, prefatos Auditores nomine primi Versus intelligere Primam Hymni Stropham; Castaldus enim in eodem lib. cap. 4. num. 16. hæc habet: *In principio, &c. Donec quatuor primi versus dicantur, genuflectendum est.* Idem pariter declarant citatis in locis Ceremoniale Clericorum Minorum, & Canonicorum Re-

gularium, idemque clariùs exprimitur in Ceremoniali Camaldulensium, ubi Totinius loc. supracit. ait: *Usque ad finem primi versus, & paucis interjectis, subdit: Usque ad finem primorum quatuor versulorum.* Patres quoque Prædicatores de primo Hymno Treveris anno 1249. De altero verò Ulyssipona 1618. Mediolani 1622. Romæque 1629. in tertia ordinatione sic statuerunt: *In pronuntiatione Hymni, &c. Fratres maneat genuflecti usque quò absolvatur prima strophes; & idem statuit Ceremoniale Minorum Observantium part. 4. cap. 6. & Minorum Conventualium cap. 11. dicendo: usque ad finem primi Metri.*

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. XIX. De Dominica Trinitatis.

Gavant. pag. 101. col. 2. n. 2. -- S. R. C. *Decrevit Octavam Sanctissimæ Trinitatis digniorem in propria Ecclesia esse Octavâ Corporis Christi (&c.)* Utrum Octava SS. Trinitatis dignior sit Octava Corporis Christi, est quæstio, quam fusè agitavimus in nostris Observationibus ad cap. 8. sect. 3. num. VII. & acerrimè sustinuimus, Octavam Corporis Christi esse præferendam Octavæ Sanctissimæ Trinitatis ab iis, qui eam celebrant, quia Sanctissima Trinitas est Titulus propriæ suæ Ecclesiæ. Pro tuendo suo placito allegat hoc loco Gavantus Decretum S. R. C. sed puto, hoc Decretum consistere in approbatione Octavarum Romanæ, in quo Feria VI. & Sabbato subsequentibus ad Festum Corporis Christi, assignantur Lectiones dicendæ ab iis, qui celebrant Octavam Sanctissimæ Trinitatis, quæ profectò positæ non fuissent, si S. C. censuisset, in concurrentia harum Octavarum præferendam esse Octavam Corporis Christi. Aliud enim Decretum, quo præcisè declaratur, Octavam Sanctissimæ Trinitatis digniorem esse Octava Sanctissimi Corporis Christi, certè non reperitur, & reverà talis

Gavant. Rubr. Brev.

Decreti à Gavanto allegati non ponitur nec Annus, nec mensis, nec dies, sub quo emanavit, & quatenus extaret tale Decretum, sicut extat reverà approbatio prædicti Octavarum, adhuc subsistit veritas sententiæ, quam ibidem propugnavi, quia cum ex parte Magistrorum Ceremoniarum Ecclesiæ Cathedralis Bracarensis quæsitum fuerit à S. C. an diebus VI. & VII. Octavæ Sanctissimæ Trinitatis, ubi est Titulus Ecclesiæ, cum de ea fiat Officium, quia est dignior Octava Corporis Christi, debeat etiam dici IX. Lectio de Simplicibus illis diebus occurrente, an omitti ratione Octavæ Corporis Christi? S. R. C. die 8. Junii 1709. respondit ad hoc dubium; diebus VI. & VII. infra Octavam Festi Sanctissimæ Trinitatis, ubi est Titularis, faciendum esse Officium de die II. & III. infra Octavam Corporis Christi cum Commemoratione Sanctissimæ Trinitatis. Stante igitur hoc Decreto, quod est posterius Decreto, quod Gavantus hic allegavit, dirimitur omnino Controversia, disertè enim declaratur à S. C. & quidem sapientissimè, Octavam Corporis Christi, utpote magis privilegia-

N n

tam,